

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 08-508 23 305

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2011-12-15

Stockholms stads program för kvinnofrid - mot våld i nära relationer 2012-2014 - remissyttrande

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som remissvar till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
Avdelningschef

Sammanfattning

Staden har utarbetat ett förslag till nytt program för kvinnofrid och mot våld i nära relationer. Programmet, som ska gälla under åren 2012-2014, fastställer mål för stadens arbete vad gäller kvinnor som utsatts för våld i nära relationer, barn som upplevt våld mellan närstående vuxna samt män som utövat våld i nära relation. Programmet ska kompletteras med aktiviteter och indikatorer som anger i vilken utsträckning målen uppnås samt med riktlinjer som gäller för stadens socialtjänst.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget, men anser att antalet indikatorer är för högt och att flera av de indikatorer som föreslås är svåra att mäta. Förslaget måste snabbt kompletteras med riktlinjer som anger hur arbetet ska bedrivas i staden inte bara vad gäller programmets målgrupper utan även till stöd för andra som utsatts för våld i nära relation. Riktlinjerna bör även innehålla skrivningar om bl.a. strukturerade riskbedömningar och om samarbete med frivilligorganisationer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för social omsorg. Information till de fackliga organisationerna lämnas den 29 november och till handikapprådet den 8 december 2011.

Bakgrund

Socialförvaltningen har i samverkan med andra förvaltningar utarbetat ett nytt förslag till program för kvinnofrid och mot våld i nära relationer. Programmet, som ska gälla under åren 2012-2014, fastställer mål för stadens arbete vad gäller kvinnor som utsatts för våld i nära relationer, barn som upplevt våld mellan närstående vuxna samt män som utövade våld i nära relation. Programmet ska kompletteras med aktiviteter och indikatorer som anger i vilken utsträckning målen uppnås samt med riktlinjer som gäller för stadens socialtjänst. Förslaget har sänts på remiss till samtliga stadsdelsnämnder.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till att kvinnofridsprogrammet setts över och att nya mål satts som har sin utgångspunkt i vilka resultat som stadens arbete ska generera för de berörda kvinnorna, männen och barnen. Förvaltningen anser också att det är bra att programmet vänder sig till alla stadens nämnder och bolag och poängterar deras ansvar i förhållande både till medborgare och medarbetare. Programmet, som är tämligen kortfattat, är tänkt att kompletteras med riktlinjer för handläggning och insatser. Förvaltningen vill understryka vikten av att riktlinjerna utarbetas snabbt eftersom de behövs för att stadsdelarna ska få mer av gemensamma synsätt och arbetssätt än som finns idag. I övrigt har förvaltningen följande synpunkter på förslaget:

Programmets inriktning

Förslaget tar sin utgångspunkt i våld i nära relationer framför allt drabbar kvinnor och barn. Förvaltningen delar givetvis uppfattningen att detta är det största problemet vad gäller relationsvåld, men saknar ändå skrivningar om stadens arbete för personer som drabbas av våld i andra typer av relationer. I socialförvaltningens tjänsteutlåtande sägs att programmet ska gälla under åren 2012-2014 och därefter omarbetas. Först då kan det, enligt tjänsteutlåtandet, finnas anledning att överväga om flera målgrupper ska inkluderas i programmet.

Förvaltningen har svårt att förstå att övriga grupper, t.ex. män som misshandlas av sina kvinnor, HBT-personer eller pojkar och unga män som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, ska behöva vänta så länge på att deras behov ska

synliggöras. Om inte dessa personer ska inkluderas i själva programmet bör de åtminstone omfattas av de kommande riktlinjerna.

Kartläggning

I programmet föreslås att staden ska genomföra kartläggningar av målgruppen och kontinuerliga uppföljningar av de insatser som ges i staden. I socialförvaltningens tjänsteutlåtande ges exempel på en rad variabler som ska synliggöras i kartläggningarna.

Förvaltningen ifrågasätter om kartläggningen behöver vara så detaljerad som föreslås. Varför ska t.ex. invandrade kvinnor och kvinnor tillhörande nationella minoriteter anges särskilt och hur ska grupperna i så fall definieras? Förvaltningen anser att det bör vara kvinnans behov av stöd som är det relevanta i sammanhanget och att frågor bör inte bör ställas om etnisk tillhörighet utom om behov av tolk eller av samhällsinformation. Om barn finns i familjen är däremot mycket viktigt att ta reda på, eftersom även barnens behov av stöd ska tillgodoses.

Angående det hedersrelaterade våldet sägs i tjänsteutlåtandet att kartläggning ska göras av hur många pojkar/män som utsätts för /.../ hedersrelaterat våld och förtryck, medan ingenting sägs om flickor och kvinnor som är utsatta för samma typ och våld. Förvaltningen utgår från att detta är ett skrivfel och att flickorna och kvinnorna också ska ingå i kartläggningarna av det hedersrelaterade våldet.

Riskbedömning

Förvaltningen anser att riktlinjerna ska innehålla skrivningar om vikten av att strukturerade riskbedömningar görs i ärenden med relationsvåld. För de kvinnor som av någon anledning inte polisanmält våld kan socialtjänsten behöva göra riskbedömningen. Till detta ändamål bör möjlighet finnas att använda hot- och riskbedömningsverktyget Sara, som anses vara det mest tillförlitliga och som används av den svenska polisen. I de fall där kvinnan har kontakt med polisen och man där har gjort en riskbedömning är det viktigt med ett gott samarbete mellan socialtjänst och polis så att polisen delger sin bedömning till socialtjänsten.

Samverkan med frivilligorganisationer

Socialtjänsten ansvarar enligt socialtjänstlagen för att ge stöd till våldsutsatta personer, men många frivilligorganisationer kan erbjuda sådant som kompletterar de samhälleliga insatserna, t.ex. kontakter med andra våldsutsatta eller stödsamtal efter det att de akuta problemen är lösta. I de fall där insatsen som socialtjänsten beslutat om, t.ex. skyddat boende, utförs av en frivilligorganisation är det viktigt att en tydlig beställning görs till utföraren och att beställaren följer upp att insatsen

är av god kvalitet. Ett sätt att kvalitetssäkra insatser kan vara genom att staden upphandlar skyddade boenden. Ett annat sätt är att staden utformar avtalsmallar som kan användas för beställningar hos frivilligorganisationer.

Indikatorer

Till målen i programmet har femton indikatorer kopplats. Förvaltningen anser att antalet indikatorer är i mesta laget och att flera av dem som föreslås är svåra att mäta.

En indikator handlar om andelen kvinnor i målgruppen som ”känner sig trygga med de insatser de beviljats av socialtjänsten”. Förvaltningen tror att de våldsutsatta kvinnorna har svårt att känna trygghet över huvud taget och att det kanske därför inte är lämpligt att fråga dem om just detta. Om frågan gäller vad kvinnorna tycker om socialtjänstens insatser kanske indikatorn istället ska handla om huruvida de är nöjda med de insatser de fått.

Under de mål som gäller barnen finns indikatorn ”andel barn i målgruppen som har kunskap om sina rättigheter”. Förvaltningen undrar hur detta ska mätas och vem som ska tillfrågas om saken. En enklare frågeställning kanske vore om andelen barn som informerats om sina rättigheter.

En indikator som gäller både kvinnorna och männen handlar om hur många i respektive målgrupp som har kunskap om sina rättigheter. Förvaltningen anser att skrivningarna ska kompletteras med ”och skyldigheter”.

Som allmän synpunkt vill förvaltningen framföra att så mycket mätande som möjligt ska göras centralt av staden, genom t.ex. paraplyet eller brukarundersökningar, och så lite som möjligt genom uppgifter som måste föras och samlas ihop på stadsdelsförvaltningarna. Innan indikatorerna beslutas bör en ordentlig analys göras av om de kan mätas på sätt som är enkla och visar det som man vill ha reda på.

Förebyggande arbete

Förvaltningen anser att formuleringarna om preventiva åtgärder behöver förtydligas med konkreta exempel på vad det förebyggande arbetet kan bestå i för stadens del.

Förvaltningen menar att information om våld i nära relation och samhällets syn på detta kan fungera preventivt. Informationen ska finnas på stadens webbplats där

den ska vara lätt att hitta och kompletteras med länkar till andra viktiga aktörer, som Kvinnofridslinjen.

Övriga synpunkter

I förordet sägs att våld mot kvinnor ”lyfts fram” som ett allvarligt problem. Förvaltningen anser att denna formulering ger utrymme för tolkningar och att det istället borde stå att våld mot kvinnor ”är” ett allvarligt samhällsproblem.

I förordet sägs också att ”det råder stor enighet om” att mäns våld mot kvinnor är ett uttryck för bristande jämställdhet ...”. Det framgår dock inte bland vilka denna enighet råder. Förvaltningen menar att om programmet vill slå fast kopplingen mellan våldet och jämställdheten så bör meningen helt enkelt börja med ”mäns våld mot kvinnor är ...”.

Bilagor

1. Remisshandling